

ارنست همینگوی ترجمه‌ی نازی عظیما

پیر مرد و دریا

 ofoqbooks.com
 ofoqpublication
 ofoqpublication

مقدمه‌ی مترجم

انسان درد می‌کشد، پس هست

بر پیرمرد و دریا، از آن جا که هنرمندانه‌ترین اثر همینگوی و در واقع
- به گفته‌ی خود او - عصاره‌ی همه‌ی زندگی و هنر اوست، بیش از
همه‌ی آثار او نقد نوشته‌اند و به آن تمثیل و نماد نسبت داده‌اند. چرا
که این کتاب، چون هر اثر هنری اصیل در عین سادگی و صراحةً و
ایجاز، عمیق و پرمعنی و سرشار است و از همین رو می‌توان از سطح
زلال و روشن آن تا رازواره‌ترین اعماق فرو رفت و رمز و نمادهای
بسیار از آن بیرون کشید که هیچ‌یک در جای خود بی‌مورد و معنی
نیست، اما چسیدن به برخی و رها کردن باقی چنان است که تنها به
بخشی از حقیقت دل بسته و بر کل آن چشم بسته باشیم. همین خود
از دلایلی بود که همینگوی را در برابر متقدان فلسفه‌باف و
نظریه‌پرداز می‌نشاند. چرا که نگرش و غایت همینگوی از نوشتن،
ایجاد رابطه‌ای مستقیم و بلافصل با خواننده، بی‌دخالت هر متقد دی
تفسری بود و بیش‌تر روشنی و وضوح سبک او نیز از همین رو و به

چشم ما درشت‌تر می‌شود، زوائد و اضافات دیگر ناپدید می‌شوند. تا آن‌جا که به کلبه‌ی پیرمرد می‌رسیم و شاهد گفت و گوی دو نفره‌ی او با پسرک می‌شویم. سرانجام به کلی از خشکی، از جایی که امن و سفت وزیر پای همگان است و حتی از پسرک که یگانه دوست و دوستدار پیرمرد است، دور می‌شویم و بر عرصه‌ی دریا - صحنه‌ی دوم - با پیرمرد رو به رو می‌شویم که تنها و جدا از جماعت و از خشکی با ماهی خود در نبرد است. سرانجام باز پیرمرد را می‌بینیم که دوباره به خشکی - به صحنه‌ی سوم یا همان صحنه‌ی اول - به روستای خود، به خانه‌ی خود باز می‌گردد و باز پسرک با اوست.

ما نیز به تقلید از سبک همینگوی، پیرمرد را در این سه صحنه: خشکی - دریا - خشکی دنبال می‌کنیم:

نخستین بار که پیرمرد با دیدی دورین وار به ما نشان داده می‌شود ماهیگیری ساده و فقیر و بی‌هویت است که در جهان مثل و مانند بسیار دارد. تنهاست و نیازمند کمک و دستگیری‌های پسرکی که همواره به یاری و دلداری اش می‌شتابد. روستاییان، آنان که اهل حرفه نیستند، مانند پدر و مادر پسرک، پیرمرد را بدیمار می‌دانند و حتی به سبب فقر و بدیماری تحقیرش می‌کنند. اما حتی در میان ماهیگیران نیز جوانترها او را مسخره می‌کنند و پیرترها بر او دل می‌سوزانند. رابطه‌ی پیری و جوانی - یکی از درون‌مایه‌های همیشگی همینگوی - در این جا از نو تکرار می‌شود که تا پایان کتاب نیز نقشی اساسی دارد. جوانترها درست به علت بی‌خبری و خامی، پیرمرد را مسخره

سبب احترامی است که برای خواننده قائل بود. بسیاری از منتقدان تنها یک نماد یا درون‌مایه از این کتاب را برگرفته و آن را گسترش داده‌اند. چنان‌که بعضی پیرمرد را مظہر مسیح دانسته‌اند، و یا استعاره‌ای از هنرمند که کار هنری اش [=ماهی] به دست منتقدان [=کوسه‌ها] تشریح و تکه‌تکه می‌شود، و نیز گروهی این کتاب را تشریحی از وضعیت انسان در برابر و در رابطه با گناه می‌دانند که شاید همه‌ی این‌ها نیز باشد. اما قبل از همه، سرگذشت انسانی است ساده و طبیعی که به خاطر ایمانی که به کار خود می‌ورزد تا دورها می‌رود و دست به کاری بزرگ می‌زند. اما این همه‌ی حرف نیست؛ آن‌چه مهم است همه‌ی جزئیاتی است که نویسنده با بیان آن‌ها کلمه به کلمه، و سطر به سطر و صفحه به صفحه دست خواننده را می‌گیرد و پا به پا پیش می‌برد تا سرانجام از ماهیگیری ساده [=قبل از رفتن به دریا]، انسانی والا و توانا می‌سازد [=پس از بازگشت پیرمرد به خشکی]. روش همینگوی در این اثر به نوعی رخنه کردن از پیرامون به قلب کلام است که خود یادآور روش شکار است. و در سه صحنه‌ی پیاپی داستان که خشکی - دریا - خشکی است، با سیری بازگرداننده، خواننده را از پیرامون به مرکز می‌برد و سپس باز او را به پیرامون می‌رساند. یعنی ابتدا چشم اندازی دور دست و گستردگی در برابر می‌نهد که روستای پیرمرد و اهل روستاست و سپس حلقه را هر دم تنگ‌تر می‌کند و چون دورینی حساس و چشمی که تنها به یک نقطه دوخته است، و قلب هدف، به پیرمرد، هر دم نزدیک‌تر می‌شود و هر چه تصویر پیرمرد در